

Диссертациялық кеңестің жұмысы туралы есеп

«Қ.И. Сәтбаев атындағы ҚазҰТЗУ» КАҚ жанындағы 6D070700 – Тау кен ісі; 6D071100 – Геодезия мамандықтары бойынша диссертациялық кеңес.

1. Өткізілген отырыстар саны туралы деректер – ... отырыс.

Өткізілген отырыс санының жартысынан кемінде қатысқан кеңес мүшелерінің тегі, аты, әкесінің аты (ол болған жағдайда): кеңес мүшелерінің басым көпшілігі отырыстардың жартысынан көбіне қатысты.

Карстен Дребенштет - т.ғ.д., 6D070700 - тау-кен ісі (Германия) - отырыстардың жартысынан азын дәлелді себеппен қатыспады.

2. Оқу орны көрсетілген докторанттар тізімі:

- Хайруллаев Н.Б. – Қ.И.Сәтбаев атындағы ҚазҰТЗУ;
- Токтамисова С.М. – Қ.И. Сәтбаев атындағы ҚазҰТЗУ;
- Садықов Б.Б – Қ.И. Сәтбаев атындағы ҚазҰТЗУ;
- Умирбаева А.Б. – Қ.И. Сәтбаев атындағы ҚазҰТЗУ;
- Алтаева А.А. – Қ.И. Сәтбаев атындағы ҚазҰТЗУ;
- Токтаров А.А. – Қ.И. Сәтбаев атындағы ҚазҰТЗУ;
- Бахмагамбетова Гульнара Бахтияровна– Қ.И. Сәтбаев атындағы ҚазҰТЗУ;
- Бектұр Бақытбек Қаныбекұлы– Қ.И. Сәтбаев атындағы ҚазҰТЗУ;
- Орынбай Асфандияр Айтқазыұлы– Қ.И. Сәтбаев атындағы ҚазҰТЗУ.

3. Есепті жыл ағымында кеңесте қаралған диссертацияларға қысқаша талдау

№	Докторанттың аты-жөні	Жұмыстың тақырыбы	Шифр және мамандығы
1	Хайруллаев Нурсултан Батырханович	Ерітіндіні белсендіре отырып, уранның ЖҰС тиімділігін арттыру	6D070700 – «Тау кен ісі»
2	Токтамисова Салтанат Махмутовна	Құрама сорапты қондырғыны пайдалана отырып уран кен орындарындағы өндіру ұңғымаларының пайдалану тиімділігін арттыру	6D070700 – «Тау кен ісі»
3	Садықов Батырхан Болатұлы	«ГАЗ технологиясын пайдалану негізінде кенорнынды қарқынды игеру жағдайында тәуекелдерді басқару әдісін жетілдіру»	6D071100 – Геодезия
4	Умирбаева Алия Батухановна	«Мониторингтеудің инновациялық әдістері негізінде Семей сынақ полигонының (ССП) экологиялық карталарын жасау»	6D071100 – Геодезия
5	Алтаева Асель Абдикеримқызы	«ГАЗ-технологиялардың көмегімен Орловск кешенінің жер бетін геодезиялық бақылау әдістемесін жетілдіру»	6D071100 – Геодезия
6	Токтаров Аян Аскарлович	Тау-кен жұмыстарын төмендете отырып темір кен карьерлерінің тау-кен көлік жүйесін дамыту	6D070700 – «Тау кен ісі»
7	Бахмагамбетова Гульнара Бахтияровна	Ерітіндінің дисперсті бөлшектермен өзара әрекеттесуін ескере отырып, құрамында алтыны бар кедей кендерді шаймалау технологиясын жасау	6D070700 – «Тау кен ісі»
8	Бектұр Бақытбек Қаныбекұлы	Тау-кен-геологиялық шарттары күрделі сілемде салынатын тік оқпанның бекітпесінің жаңа құрылмасын жасау және оны негіздеу (ДНҚ шахтасының мысалында)	6D070700 – «Тау кен ісі»
9	Орынбай Асфандияр Айтқазыұлы	Ақпараттық технологиялар негізінде жарылғыш жыныстардың құрылымдық сипаттамаларын автоматты түрде анықтаудың инновациялық әдістерін әзірлеу	6D070700 – «Тау кен ісі»

4.1 Хайруллаев Н.Б. 6D070700 – «Тау кен ісі» мамандығы бойынша PhD докторы ғылыми дәрежесін алу үшін ұсынылған «Ерітіндіні белсендіре отырып, уранның ЖҰС тиімділігін арттыру» **жұмысының тақырыбын талдау.**

Қ.и. Сәтбаев атындағы ҚазҰТЗУ докторанты Н.Б. Хайруллаевтың диссертациялық жұмысы өнімді ерітіндідегі уранның құрамын арттыру және уранды жерасты ұңғымалық шаймалау кезінде реагент шығынын азайту мәселесіне арналған, бұл осы жұмыста жүргізілген арнайы зерттеулерді жүргізуді талап етеді.

Жүргізілген зертханалық зерттеулер мен тәжірибелік-өнеркәсіптік жұмыстардың нәтижелері негізінде ұсынылған жерасты ұңғымалық шаймалау технологиясын қолдану өнімді ерітіндідегі уран құрамының іс жүзінде 8% - ға артуына әкелетіні дәлелденді.

Төмен күрделі және пайдалану шығындарымен ерекшеленетін жұмыс ерітіндісін механикалық белсендірудің түпнұсқа технологиясы жасалды. Шаймалау ерітіндісінің белсенділігін арттыруға мүмкіндік береді.

Диссертация тақырыптамасының «Ғылым туралы» Заңының 18-бабының 3-тармағына сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия қалыптастыратын ғылымның даму бағыттарына және (немесе) мемлекеттік бағдарламалармен байланысы. Диссертациялық жұмыс 20.02.2019 Ж. №50 – ЖШС – 19 "Мыңқұдық" кен орнының" Орталық "учаскесі жағдайында денитрация және шаймалау процестерін қарқынды технологиясын әзірлеу" шаруашылық шарты шеңберінде орындалды (2019-2020 ж. ж.).

Диссертация нәтижелерінің практикалық қызметке енгізу деңгейін талдау. Жұмысты орындау кезеңінде 9 ғылыми мақалалар мен баяндамалар жарияланды, оның ішінде: 2 мақала Scopus (перцентиль 50 және 28) дерекқорында жарияланды; 1 мақала ҚР БСҒК ұсынған басылымдарда; 4 мақала халықаралық конференция материалдарында жарияланды, оның ішінде 2 шетелде (Ресей) және 2 – ҚР; 2 басқа журналдардағы мақалалар.

Жартылай өнеркәсіптік сынақтар жүргізу туралы акт бар.

4.2 Токтамисова С.М. 6D070700 – «Тау кен ісі» мамандығы бойынша PhD докторы ғылыми дәрежесін алу үшін ұсынылған «Құрама сорапты қондырғыны пайдалана отырып уран кен орындарындағы өндіру ұңғымаларының пайдалану тиімділігін арттыру» **жұмысының тақырыбын талдау.**

Қ.И. Сәтпаев атындағы ҚазҰТЗУ докторанты Токтамисова С.М. диссертациялық жұмысы уранды жерасты өндіру кезінде сору ұңғымаларында пайдаланылатын терең сорапты қондырғының тиімділігін арттыру мақсатында жақсартылған сипаттамалары бар, құны төмен жаңа технологияны іздестіру қажеттілігін туындатады, бұл осы жұмыста қарастырылатын арнайы зерттеулер жүргізуді талап етеді.

Эксперименталды зерттеулермен анықталды, құрама сорапты қондырғыны сору ұңғымаларында уранды ПСВ әдісімен өндіруде қолдану – өнімді ерітіндіні өндірудің рационалды режиміне қол жеткізуге мүмкіндік береді, сонымен қатар беріліс орташа есеппен 25% -ға және жалпы ПӘК 8-10%-ға артады.

Тандемді сорапты қондырғының ұңғымалық жағдайда «өнімді қабат-ұңғыма-сорап» жүйесінде жұмыс жасау режимін есептік моделдеудің оригиналды әдісі жасалды, ол өз кезегінде практикалық қолдануға жетерліктей дәлдікпен қондырғының ұңғымадағы динамикалық деңгейден қаншалықты төмен орнатылуын анықтауға мүмкіндік береді және арынды сораптың негізгі элементтерінің құрылымдық параметрлерін анықтауға мүмкіндік береді.

Есептік-эксперименталды зерттеулермен анықталғандай – жоғарыарынды сопланың жұмысшы бетінің тазалығы және профилі соплодан шығатын ағыс профилінің түзілуіне және жұмысшы сұйықтықтың энергиясының шығындалуына және оның араласу камерасына қатысты орналасуына едәуір әсерін тигізетіні анықталды.

Диссертация тақырыптамасының «Ғылым туралы» Заңының 18-бабының 3-тармағына сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия қалыптастыратын ғылымның даму бағыттарына және (немесе)

мемлекеттік бағдарламалармен байланысы. Диссертациялық жұмыс бағыттарының негізгі нәтижелері мен тақырыбы «2018/АР05131363» грантын орындау шеңберінде 2018-2020 жылдарға арналған «Құрама ағынды сорапты қондырғының көмегімен жерасты ұңғымалық сілтісіздендіру барысында өнімді ерітінділерді тартып шығару техникасы мен технологиясын зерттеу мен меңгеру» тақырыбы бойынша жүзеге асырылды.

Диссертация нәтижелерінің практикалық қызметке енгізу деңгейін талдау. Токтамисова С.М. диссертациялық жұмысының нәтижесі бойынша 10 ғылыми жұмыс жарияланды, оның ішінде жарияланымдарға Scopus деректер базасына кіретін Q2 және Q3 квантильдегі журналдарда 4 мақала; Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің сапаны қамтамасыз ету Комитеті ұсынған журналдарда 2 мақала жарияланды.; Халықаралық ғылыми-практикалық конференцияларда 4 баяндама, оның біреуі алыс шет елдерде (Катовице, Польша).

4.3 Б.Б. Садықов 6D071100 – «Геодезия» мамандығы бойынша PhD докторы ғылыми дәрежесін алу үшін ұсынылған «ГАЗ технологиясын пайдалану негізінде кенорнынды қарқынды игеру жағдайында тәуекелдерді басқару әдісін жетілдіру» жұмысының тақырыптамасын талдау.

Қ.И. Сәтбаев атындағы ҚазҰТЗУ докторанты Б.Б. Садықовтың диссертациялық жұмысы тау – кен өндірісінің өзекті мәселесіне-кен орындарын игерудің қауіпсіздігі мен тиімділігін қамтамасыз етуге арналған. Өңдеу тереңдігінің өсуімен тау-кен-геологиялық жағдайлар күрделене түседі, дамыған кеңістіктердің ауданы артады, бұл тау жыныстары мен жер бетінің қарқынды қозғалысына әкеледі. Сондықтан, бұл диссертациялық жұмыста қауіпсіздікті, шешім қабылдау жылдамдығын және кен орнын игерудің экономикалық тиімділігін қамтамасыз ететін жылжымалы аймақтарды болжау әдістемесі ұсынылған.

Геоэнергияның өзгеруі негізінде кен орнының жер бетін аймақтық аудандастыру мәселелерін шешуге арналған критерий жасалды, оның ішінде тау-кен массивінің ауырлық және серпімді деформациясының әлеуетті энергиясы, оның әртектілігін ескере отырып.

Жер бетінің шекті шөгү шамасы мен тау жыныстары массивінің геоэнергиясының өзгеруі арасында корреляциялық байланыс орнатылды.

Тау-кен массивінің энергия әлеуеті бойынша Геодезиялық өлшеулерді оңтайландыру әдістемесі әзірленді.

Диссертация тақырыптамасының «Ғылым туралы» Заңының 18-бабының 3-тармағына сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия қалыптастыратын ғылымның даму бағыттарына және (немесе) мемлекеттік бағдарламалармен байланысы. Диссертация тақырыбы бойынша ғылыми зерттеулер "2018/АР05133929" грантын орындау аясында "ГАЗ-технологияның инновациялық әдістері негізінде жер қойнауын игеру кезінде жер бетінің қауіпті учаскелеріндегі тау-кен массивінің орын ауыстыруын болжау жүйесі мен геомониторинг әдістерін әзірлеу" тақырыбы бойынша 2018-2020 жылдарға жүзеге асырылды.

Диссертация нәтижелерінің практикалық қызметке енгізу деңгейін талдау. Диссертация тақырыбы бойынша 11 ғылыми жұмыс жарияланды, оның ішінде 1 Scopus, квантиль Q3, процентиль 47 деректер базасына кіретін журналда; 3 мақала ҚР Білім және ғылым саласындағы бақылау комитеті және ҚР БҒМ ұсынған басылымдарда; 1 мақала Ресей Федерациясының ЖАК кіретін журналда; 5 мақала халықаралық конференцияларда және басқа басылымдарда.

4.4 А.Б. Умирбаева 6D071100 – «Геодезия» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алу үшін дайындалған «Мониторингтеудің инновациялық әдістері негізінде Семей сынақ полигонының (ССП) экологиялық карталарын жасау» тақырыбындағы диссертациялық жұмысын талдау.

Қ.И. Сәтпаев атындағы ҚазҰТЗУ докторанты А.Б. Умирбаеваның диссертациялық жұмысы халық шаруашылығында жерді қауіпсіз пайдаланудың экологиялық карталарын жасау

мақсатында Семей сынақ полигоны (ССП) аумақтарының радиоактивті ластануының өзгермелілігін анықтауға арналған. Кешенді мониторинг нәтижелері негізінде ССП аумағында радиоактивті ластанған учаскелерді картаға түсірудің жерүсті және ғарыштық технологияларының мүмкіндіктері қарастырылған.

Табиғи ортаның жай-күйіне кешенді мониторинг жүргізу, оның ішінде қашықтықтан зондтау, геоэкологиялық зерттеулерді геодезиялық қамтамасыз ету әдістемесі жетілдірілді. Бұндай әдістеме Семей сынақ полигоны аумақтарының қазіргі радиациялық фонының жағдайын бағалауға мүмкіндік береді.

Жасанды радионуклидтер қозғалысы заңдылықтары негізінде олардың сандық параметрлерін ескере отырып, белгіленген нормативтерден асатын ұзақ өмір сүретін радионуклидтердің өзгергіштігінің сипаты анықталды;

ССП сынақ алаңдары аумақтарында өсімдік жамылғысының болмауының себебі анықталды.

Зерттеу материалдарына сүйене отырып, ГАЗ-технологиялары негізінде Семей сынақ полигоны аумағындағы радиологиялық және экологиялық жағдайды бейнелейтін және полигон жерлерін қауіпсіз пайдалану бойынша тиімді шешімдерді қабылдауға ықпал ететін экологиялық карталар жасалды.

Диссертация тақырыбының «Ғылым туралы» Заңның 18-бабының 3- тармағына және (немесе) мемлекеттік бағдарламаларға сәйкес Қазақстан Республикасы Үкіметінің жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия қалыптастырған ғылымды дамыту бағыттарымен байланысы. Диссертациялық жұмыс – зерттеу жүргізуші мен ғылыми жетекшілерінің қолдауымен жүзеге асырылды.

Диссертация нәтижелерінің практикалық қызметке енгізу деңгейін талдау. Жұмыс нәтижелері бойынша Умирбаева А.Б. 15 жарияланымда ұсынылды, соның ішінде: Scopus және Web of Science деректер базасына кіретін журналдарда 2 мақала, ҚР БҒМ Білім және ғылым саласындағы бақылау комитеті ұсынған Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің журналдарында 4 мақала, халықаралық ғылыми-практикалық конференциялар материалдарында 7 мақала, 1-өнертабысқа патент және 1 бірлескен авторлықтағы монография жарияланды.

4.5 Алтаева А.А. 6D071100 – «Геодезия» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алу үшін дайындалған «ГАЗ-технологиялардың көмегімен Орловск кешенінің жер бетін геодезиялық бақылау әдістемесін жетілдіру» тақырыбындағы **диссертациялық жұмысын талдау.**

Қ.И. Сәтбаев атындағы ҚазҰТЗУ докторанты А.А. Алтаеваның диссертациялық жұмысы кен орындарын қарқынды игеру кезінде жер бетінің жылжуы мен деформациясы мониторингінің өзекті мәселесіне арналған.

Қарқынды қозғалыстардың өзгеру динамикасы анықталды, соның негізінде Орловск кен орнының жер бетінің деформация аймақтары тіркелді.

Бірінші шөгу аймағы. Бұл шөгу шөгіндісі Жаңа-Солтүстік кен шоғырының 4 үстінде пайда болды және ОЛО профиль сызығының 35, 34, 33, 32, 31, 30, 29, 28, 27, 26, 25 бақылау реперлерін қамтиды. Бұл аймақтағы шөгу аймағы тау -кен жұмыстарымен байланысты. Шөгу шөгіндісін жер үстінен бақылау мүмкін емес, өйткені бұл аймақта су қоймасы пайда болды. Жұмыстың қауіпсіздігі үшін жер бетіндегі деформация процестерінің барысы туралы ақпарат жинаудың бірден бір әдісі - радиолокациялық интерферометрия болып табылады.

Екінші шөгу аймағы. Негізгі кен шоғырының оңтүстік-шығыс бөлігінде орналасқан және 6ЛШ профильдік сызығының 35, 34, 33, 32, 31, 30, 29, 28, 27, 26, 25 бақылау реперлерін қамтиды.

Үшінші шөгу аймағы. Кеніш бетінің оңтүстік-шығыс бөлігінде қалыптасқан, ол 10ЮЛО және 16ЮЛО профильдік сызықтарын қамтиды. Бұл аймақтағы қарқынды шөгінділер Жаңа-Оңтүстік кен шоғырындағы жер асты тау-кен жұмыстарын жүргізумен байланысты

Жер бетінің шөгу процестерінің геомеханикалық мониторингін кешенді бағалау әдістемесі жетілдірілді, оның ішінде радар интерферометриясының деректерін пайдалану, жоғары дәлдікті нивелирлеу және Орловск кенорнының геомеханикалық моделін құру, деформацияның болжамды

аймақтарын және геомеханикалық көрсеткіштерді көрсетеді, бұл тау жыныстары массивінің сипаттамаларының кеңістіктік таралуының нақты көрінісін береді.

Орловск кенорнының үш өлшемді геомеханикалық моделі жасалды, ол барлық негізгі геомеханикалық параметрлердің сандық мәндерін қамтитын қарқастық геологиялық-құрылымдық модельден, блоктық геомеханикалық модельден және сандық мәліметтер базасынан тұрады: RQD – тау жыныстарының сапалық көрсеткіші; FF – метрдегі жарықтар саны; RMR – Бенявский, Лобшир бойынша рейтинг көрсеткіштері, GSI – геологиялық құрылымдық индекс; Q – Бартон бойынша сапа индексі, тау жыныстарының үгілуі, табиғи кернеулі-деформацияланған күй болжамын модельдеу нәтижелері массив және т. б. Бұл модель Орловск кенорны тау жыныстары массивінің жайкүйін бағалауға және жер қойнауынан пайдалы қазбаларды өндіру қауіпсіздігі мен толық алынуын қамтамасыз ететін тұрақты параметрлерді ұсынуға мүмкіндік береді.

Диссертация тақырыбының «Ғылым туралы» Заңның 18-бабының 3- тармағына және (немесе) мемлекеттік бағдарламаларға сәйкес Қазақстан Республикасы Үкіметінің жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия қалыптастырған ғылымды дамыту бағыттарымен байланысы. Диссертацияны автор Д. А. Қонаев атындағы тау-кен ісі Институтының геомеханика бөлімінің 2016 – 2017 жылдары "Артемьев, Орлов, Ертіс кен орындарының геомеханикалық модельдерін әзірлеу" ғылыми-зерттеу жобасы аясында орындады.

Диссертация нәтижелерін практикалық қызметке енгізу деңгейін талдау. Диссертациялық жұмыс тақырыбы бойынша 10 баспа жұмысы, оның ішінде Scopus деректер базасына рецензияланатын журналдарда 1 мақала; Білім саласындағы бақылау комитеті және ҚР БҒМ ұсынған басылымдарда 4 мақала; халықаралық конференциялар, форумдар мен конгрестердің жинақтарында бес мақала жарияланды.

4.6 Токтаров А.А. 6D070700 – «Тау кен ісі» мамандығы бойынша PhD докторы ғылыми дәрежесін алу үшін ұсынылған «Тау-кен жұмыстарын төмендете отырып темір кен карьерлерінің тау-кен көлік жүйесін дамыту» жұмысының тақырыбын талдау.

Қ.И. Сәтпаев атындағы ҚазҰТЗУ докторанты Токтаров А.А. диссертациялық жұмысы терең карьерлердің көлік жүйесінің параметрлерін негіздеудің өзекті мәселесіне арналған. Диссертациялық зерттеудің мақсаты – тау-кен массасының тасымалдау кезіндегі құнын төмендету үшін және тау-кен жұмыстарын азайту негізінде тік көлбеу конвейерді пайдалана отырып, құрамдастырылған тасымалдау сұлбаларында көлік буындарының тиімді пайдалану шекараларын белгілеу.

Диссертациялық зерттеудің негізгі нәтижелері:

1. Терең карьерлерге арналған көлік құралдарын жүйелендіру және терең карьерлердің тік борттарында пайдалану үшін ОҚТ кешендерінің көтергіш-көлік жабдықтарын жүйелендіру орындалды;

2. Қашар карьерінің жағдайлары үшін циклдік-ағындық технологиялар кешендерін таңдау, жинақтау және негіздеу жүргізілді;

3. Қашар карьерінің мысалында темір жол көлігінің жоғарыдан төменге қарай пайдалану аймақтарының тереңдігі бойынша оңтайландыру алгоритмі, тау-кен массасын темір жол көлігіне қайта тиеу арқылы көтеруге арналған автомобиль көлігі, сондай-ақ тау-кен массасын конвейерлік көтергішке қайта тиеу арқылы түсіру және көтеру әзірленді және сыналды;

4. Құрамдастырылған автомобиль-темір жол көлігінен құрамдастырылған автомобиль-конвейер-темір жол көлік түріне өту экономикалық тұрғыдан орынды және темір кені кен орындарын игерудің ашық тәсілін тиімді қолдану шекарасын кеңейтуге мүмкіндік беретіні дәлелденді.

Қашар карьерін жетілдіру шарттары үшін тау-кен массасын тасымалдаудың ең аз өзіндік құнын қамтамасыз ететін құрамдастырылған автомобиль-конвейерлік-темір жол тау-кен көлігі схемасының оңтайлы параметрлері белгіленген. Теміржол көлігін енгізу тереңдігін 149 м, ал конвейерлік көтергішті автомобиль – конвейер-теміржол көлігі түрімен циклдік-ағындық технология схемаларында 344 м шектеу ұсынылады.

Диссертация тақырыптамасының «Ғылым туралы» Заңының 18-бабының 3-тармағына сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия қалыптастыратын ғылымның даму бағыттарына және (немесе) мемлекеттік бағдарламалармен байланысы. Жұмыс 2017 жылғы 19 қазандағы №2432/17/20 юр Шартқа сәйкес "ССКӨБ "АҚ қашар карьерінде экскаваторлық-автомобиль кешендерін пайдалана отырып, көліктің құрамдастырылған автомобиль-конвейерлік-теміржол түріне көшудің орындылығын негіздеу және тік ернеулердің бойындағы жұмыс аймақтарын қауіпсіз қарқынды дамытуды сынақтан өткізу" лот №2 шаруашылық келісімшарт жобасының 1 және 2 кезеңдері шеңберінде орындалды. "Соколов-Сарыбай тау-кен байыту өндірістік бірлестігі" акционерлік қоғамымен жасалған. Аталған жобаға ізденуші орындаушы ретінде қатысты.

Диссертация нәтижелерінің практикалық қызметке енгізу деңгейін талдау. Токтаров Аян Аскарлович диссертациялық жұмысының нәтижесі бойынша 11 ғылыми жұмыс жарияланды, оның ішінде жарияланымдарға Scopus деректер базасына кіретін Q2 квантильдегі журналдарда 2 мақала; Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің сапаны қамтамасыз ету Комитеті ұсынған журналдарда 3 мақала; Халықаралық ғылыми-практикалық конференцияларда 6 баяндама жарияланды.

4.7 Бахмагамбетова Г.Б. 6D070700 – «Тау кен ісі» мамандығы бойынша PhD докторы ғылыми дәрежесін алу үшін ұсынылған «Ерітіндінің дисперсті бөлшектермен өзара әрекеттесуін ескере отырып, құрамында алтыны бар кедей кендерді шаймалау технологиясын жасау» жұмысының тақырыбын талдау.

Қ.И. Сәтпаев атындағы ҚазҰТЗУ докторанты Бахмагамбетова Г.Б. диссертациялық жұмысы ерітіндісінің реологиялық қасиеттерін механикалық белсендіру арқылы үйінділерді шаймалаудың тиімділігін арттыруға, ондағы әртүрлі қозғалыс жылдамдығы бар іргелес ағындарды құруға бағытталған шаралар жиынтығы.

Кен массасындағы дисперсті бөлшектердің салмақтық пайызын және оның табиғи ылғалдылығын ескере отырып, ерітіндінің нақты шығынын анықтау формуласы алынды, яғни химиялық реагенттерге шығындарды азайтуға мүмкіндік беретін тығыз байланысқан сұйықтықпен 0-1мм бөлшектердің жалпы көлемі;

Өнімді ерітіндідегі алтын құрамының сілтісіздендіру ерітіндісінің кавитация дәрежесіне және сызықты емес түрдегі дисперсті бөлшектердің көп мөлшері бар кенді сілтісіздендіру уақытына тәуелділігі алынды, бұл кавитатормен ерітіндіні өңдеудің оңтайлы уақытын белгілеуге және ерітіндідегі алтынның максималды құрамына қол жеткізуге мүмкіндік береді;

Өнімді ерітіндідегі алтын құрамының ерітіндінің кавитация кезіндегі реагент концентрациясына тәуелділігі алынды. Зерттелетін объектінің жағдайлары үшін ерітінді активтендірілген кезде цианидтің оңтайлы концентрациясы 600 ppm кұрайды, бұл өнімді ерітіндідегі алтынның максималды мөлшерін қамтамасыз етеді және шаймалау кезеңін азайтады.

Диссертация тақырыптамасының «Ғылым туралы» Заңының 18-бабының 3-тармағына сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия қалыптастыратын ғылымның даму бағыттарына және (немесе) мемлекеттік бағдарламалармен байланысы. Диссертациялық жұмыс бағыттарының негізгі нәтижелері мен тақырыбы «2018/BR05235618» грантын орындау шеңберінде 2018-2020 жылдарға арналған «Кедей кенді жерлерден алтынды алу және алу технологиясын әзірлеу» тақырыбы бойынша жүзеге асырылды.

Диссертация нәтижелерінің практикалық қызметке енгізу деңгейін талдау. Бахмагамбетова Г.Б. диссертациялық жұмысының нәтижесі бойынша 10 ғылыми жұмыс жарияланды, оның ішінде жарияланымдарға Scopus деректер базасына кіретін Q2 және Q3 квантильдегі журналдарда 3 мақала; Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің сапаны қамтамасыз ету Комитеті ұсынған журналдарда 2 мақала жарияланды.; Халықаралық ғылыми-практикалық конференцияларда 5 баяндама.

4.8 Бектұр Б.Қ. 6D070700 – «Тау кен ісі» мамандығы бойынша PhD докторы ғылыми дәрежесін алу үшін ұсынылған «Тау-кен-геологиялық шарттары күрделі сілемде салынатын тік оқпанның бекітпесінің жаңа құрылмасын жасау және оны негіздеу (ДНҚ шахтасының мысалында)» жұмысының тақырыбын талдау.

Қ.И. Сәтпаев атындағы ҚазҰТЗУ докторанты Бектұр Б.Қ. диссертациялық жұмысы 900÷1200м тереңдік диапазонында, атап айтқанда ерекше қасиеті бар ультра негізді тау жыныстары – серпентиниттер кешенінің қиылысында «Скиптік» оқпан бекітпесінің жобасын әзірлеуге және негіздеуге арналған, тау-кен қазбаларының өзекті мәселесі болып табылады.

Салынып жатқан оқпан төңірегінде массивтің зерттелетін аралығының құрылымдық ерекшеліктерін зерттеу барысында беріктігі мен деформациясы әр түрлі сипаттамалары бар алты ұсақ түйіршікті тау жыныстары блоктарының болуы және «тайғақ айна» тектоникалық бұзылыстарының шекаралары анықталды және құрылды. Сондықтан бұл аралық жыныстардың физикалық-механикалық және су қасиеттеріне сәйкес қабаттарға бөлінеді.

«Скиптік» оқпан салу аймағындағы тау жыныстарының тұрақтылық категорияларын бағалау үшін дәстүрлі бағалау әдістерінен басқа, алғаш рет Д.Лобширдің көпфункционалды геомеханикалық классификациясы (MRMR – Mining Rock Mass Rating) пайдаланылды.

Д.Лобшир және ҚНЖЕ II-94-80 бойынша массивтің тұрақтылығын зерттеу нәтижелерін талдау және жалпылау негізінде бір типті тау жыныстары қабаттарының шекаралары анықталды, бұл кейінірек көлденеңінің есептелген параметрлерін анықтауға мүмкіндік береді.

Оқпан қиып өтетін массивтің геомеханикалық жағдайын зерттеп, талдау және жалпылау негізінде прогрессивті материалдарды зерделеу, қазіргі заманғы бекітпелерді жобалау, құрылымдық қабаттың әрбір аралығы үшін тірек конструкциясы мен параметрлері, есептеулер арқылы ұсынылған және дәлелденген.

Диссертация тақырыптамасының «Ғылым туралы» Заңының 18-бабының 3-тармағына сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия қалыптастыратын ғылымның даму бағыттарына және (немесе) мемлекеттік бағдарламалармен байланысы. Диссертациялық жұмыс – зерттеу жүргізуші мен ғылыми жетекшілерінің қолдауымен жүзеге асырылды.

Диссертация нәтижелерінің практикалық қызметке енгізу деңгейін талдау. Бектұр Бақытбек Қаныбекұлы диссертациялық жұмысының нәтижесі бойынша 12 ғылыми жұмыс жарияланды, оның ішінде жарияланымдарға Scopus деректер базасына кіретін Q2 және Q3 квартильдегі журналдарда 3 мақала; Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің сапаны қамтамасыз ету Комитеті ұсынған журналдарда 4 мақала; Халықаралық ғылыми-практикалық конференцияларда 5 баяндама жарияланды.

4.9 Орынбай А.А. 6D070700 – «Тау кен ісі» мамандығы бойынша PhD докторы ғылыми дәрежесін алу үшін ұсынылған «Ақпараттық технологиялар негізінде жарылғыш жыныстардың құрылымдық сипаттамаларын автоматты түрде анықтаудың инновациялық әдістерін әзірлеу» жұмысының тақырыбын талдау.

Қ.И. Сәтпаев атындағы ҚазҰТЗУ докторанты Орынбай А.А. диссертациялық жұмысы жарылған тау жыныстарының құрылымдық сипаттамаларын қалыптастыруға заңдылықтарын анықтауға және жарылған жыныстардың гранулометриялық құрамын автоматты түрде анықтаудың инновациялық әдістерін жасауға, оларды ұсақтау аймақтарын орналастыру, жыныстардың құлауында массивтің кесілген қабатының гетерогенді жыныстарын орналастыру заңдылықтарын анықтауға арналған.

Кернеулер толқындарының әрекеті, детонация өнімдерінің әрекеті және ірі кесектердің соқтығысуы есебінен жарылатын кемер блогының бірлескен бұзылуын есепке алу негізінде

жыныстардың физикалық-механикалық қасиеттерінің әр түрлі үйлесуіне, массивтің блоктылығына, қолданылатын ЖЗ химиялық-физикалық сипаттамаларына, БЖЖ параметрлеріне байланысты жарылған тау жыныстарының гранулометриялық құрамының қалыптасу заңдылықтары анықталды. Әр түрлі жару жағдайларында жарылған жыныстардың гранулометриялық құрамын автоматты түрде анықтауға арналған бағдарламалық жасақтама жасалды.

Жарылатын және жарылған кемер блоктарының координаталық торларын пайдалана отырып, қирауындағы кесілетін массив қабатының гетерогенді жыныстарының орналасу заңдылықтары және жыныстар үйіндісінің ішкі құрылымын айқындайтын басқа да геометриялық сипаттамалар белгіленді. Әр түрлі жару жағдайларында қирауында гетерогенді жыныстардың орналасуын автоматтандырылған болжауға арналған бағдарламалық модуль жасалды.

Әзірленген бағдарламалық модульдердің бірлестігімен БЖЖ параметрлерін, жыныстардың физикалық-механикалық қасиеттерінің әртүрлі мәндері және ЖЗ физикалық-химиялық сипаттамалары, жыныстар массивіндегі зарядтардың орналасу параметрлері және жарылыс жұмыстарын жүргізу жағдайлары кезінде олардың нәтижелерін ыңғайлы және икемді есептеуге мүмкіндік беретін ақпараттық-эксперименттік платформа (АЭП) құрылды.

Диссертация тақырыптамасының «Ғылым туралы» Заңының 18-бабының 3-тармағына сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия қалыптастыратын ғылымның даму бағыттарына және (немесе) мемлекеттік бағдарламалармен байланысы. Жұмыс BR05235618 "Қазақстан Республикасының тау-кен өндіру және тау-кен өңдеу салаларында технологиялар мен өндірістерді жаңғырту" мақсатты қаржыландыру бағдарламасы шеңберінде орындалды ("Бұрғылау-жару жұмыстарының ұтымды параметрлерін автоматтандырылған жобалау жүйесін құру және олардың Қазақстан карьерлерінде нәтижелерін болжау (АЖЖ БЖЖ)" жобасы) 2018-2020 жж., 2018-2019 жж. Соколов-Сарыбай кен орнындағы "ССКӨБ" АҚ карьерлерінде жаппай жарылыстардың параметрлері мен нәтижелерін автоматтандырылған жобалау негізінде бұрғылау-жару жұмыстарының инновациялық технологияларын енгізу" шаруашылық-шарттық тақырыбы.

Диссертация нәтижелерінің практикалық қызметке енгізу деңгейін талдау. Орынбай Асфандияр Айтқазыұлының диссертациялық жұмысының нәтижесі бойынша 8 ғылыми жұмыс жарияланды, оның ішінде жарияланымдарға Scopus деректер базасына кіретін Q2 және Q3 квартильдегі журналдарда 5 мақала; Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің сапаны қамтамасыз ету Комитеті ұсынған журналдарда 3 мақала; Халықаралық ғылыми-практикалық конференцияларда 3 баяндама жарияланды, 2 авторлық құқық алынды.

5. Ресми рецензенттердің жұмысына талдау (мейлінше сапасыз пікірлерді мысалға ала отырып)

№	Докторанттың аты-жөні	Рецензенттер	
		1 рецензенттің аты-жөні (мамандық, ғылыми дәреже, атағы, соңғы 5 жылда мамандығы бойынша жарияланымдар саны)	2 рецензенттің аты-жөні (мамандық, ғылыми дәреже, атағы, соңғы 5 жылда мамандығы бойынша жарияланымдар саны)
1	Хайруллаев Нурсултан Батырханович	Орынғожин Ерназ Советұлы-техника ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰИА "тау-кен-геологиялық" бөлімшесі төрағасының орынбасары	Бағашарова Жеңісгүл Телманқызы-техника ғылымдарының кандидаты, "ҚР Минералдық шикізатты кешенді өндеу Ұлттық орталығы"РМК Ғылыми кадрларды даярлау бөлімінің аға ғылыми қызметкері

2	Токтамисова Салтанат Махмутовна	Кабдулов Серик Зейнуллич – техника ғылымдарының докторы, ҚР ҰИА академигі, «Мұнай-газ инженериясы» кафедрасының профессоры, Қазақстан-Британ техникалық университеті	Граф Александра Юрьевна- техника ғылымдарының кандидаты, доцент, Қазақстан ядролық университеті
3	Садықов Батырхан Болатұлы	Низаметдинов Фарит Камалович - техника ғылымдарының докторы, «Маркшейдерлік іс және геодезия» кафедрасының профессоры, Ө. Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті.	Сарыбаев Еділ Сауытович - PhD докторы, әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті "Картография және геоинформатика" кафедрасының доценті.
4	Умирбаева Алия Батухановна	Низаметдинов Найль Фаритович – техника ғылымдарының кандидаты, «Геобизнес» ЖШС директоры.	Кайранбаева Айнур Бериккалиевна – PhD докторы, «Ионосфера институты» еншілес ЖШС, «Ұлттық ғарыштық зерттеулер мен технологиялар орталығы» АҚ ғылыми хатшысы.
5	Алтаева Асель Абдикеримқызы	Низаметдинов Фарит Камалович - техника ғылымдарының докторы, «Маркшейдерлік іс және геодезия» кафедрасының профессоры, Ө. Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті.	Қырғызбаева Динара Мейрамбековна - PhD докторы, Parasat Almaty мектебінің маманы.
6	Токтаров Аян Аскаревич	Адилханова Жанна Адилхановна, техника ғылымдарының кандидаты, «Технологиялық процестерді басқарудың автоматтандырылған жүйелері» зертханасының меңгерушісі. 10-нан астам мақала жарияланған.	Съедина Светлана Андреевна, PhD докторы, Leica Geosystems Kazakhstan ЖШС геотехник-инженері. 10-нан астам мақала жарияланған.
7	Бахмагамбетова Гульнара Бахтияровна	Бағашарова Жеңісгүл Телманқызы, «ҚР Минералды шикізатты кешенді қайта өңдеу жөніндегі ұлттық орталығы» RGP Ғылыми-техникалық құзыреттерді дамыту департаментінің ҒЗҚ	Съедина Светлана Андреевна - Leica Geosystems Kazakhstan ЖШС доктор PhD, инженер-геотехник
8	Бектұр Бақытбек Қаныбекұлы	Сарыбаев Мадияр Абдуллаұлы, техника ғылымдарының кандидат, «Картография және геоинформатика» кафедрасының аға оқытушысы, География және табиғатты падалану факультеті, Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ. 10-нан астам мақала жарияланған.	Галиев Данияр Айтқалиұлы, Д.А.Қонаев атындағы Кен істер институты, «Автоматтандырылған жобалау» зертханасының меңгерушісі, ҚР МШКҚ ҰО РМК филиалы. 10-нан астам мақала жарияланған.
9	Орынбай Асфандияр Айтқазыұлы	Сапаков Ермек Акбарович, техника ғылымдарының докторы, профессор, «Лоцман» ЖШС директоры. 10-нан астам мақала жарияланған.	Бекбергенов Досанбай Қалдарбайұлы, техника ғылымдарының кандидаты, "Жер қойнауын кешенді игеру" зертханасының меңгерушісі. Д. А. Қонаев атындағы тау-кен ісі институты 10-нан астам мақала жарияланған.

Барлық рецензенттердің ғылыми-зерттеу жұмысында тәжірибесі, диссертациялық жұмыс бағыттары бойынша жарияланған еңбектері бар және талаптарға сәйкес келеді.

6. Ғылыми кадрларды даярлау жүйесін одан әрі жетілдіру жөніндегі ұсыныстар:

Ұсынылатын докторлық диссертациялық зерттеу жұмыстарының тақырыптары және ғылыми кадрларды даярлау бойынша ғылыми кеңесшілердің (әсіресе, Қазақстаннан) жұмысына қойылатын талаптарды күшейту.

7. Философия докторы (PhD), бейіні бойынша доктор дәрежесіне ізденушілердің мамандықтар (кадрларды даярлау бағыты) бойынша қаралған диссертациялар туралы

деректер

Диссертациялық кеңес	Шифр және мамандығы	Шифр және мамандығы
	6D070700 – Тау кен ісі	6D071100 – Геодезия
Қорғауға қабылданған диссертациялар	6	3
оның ішінде басқа ЖОО докторанттарының	-	-
Қорғаудан алынып тасталған диссертациялар	-	-
оның ішінде басқа ЖОО докторанттарының	-	-
Ресми рецензенттердің теріс пікірін алған диссертациялар	-	-
оның ішінде басқа ЖОО докторанттарының	-	-
Қорғау нәтижелері бойынша теріс шешім алған диссертациялар	-	-
оның ішінде басқа ЖОО докторанттарының	-	-
Пысықтауға жіберілген диссертациялар	-	-
(оның ішінде басқа ЖОО докторанттарының)	-	-
Қайта қорғауға жіберілген диссертациялар	-	-
(оның ішінде басқа ЖОО докторанттарының)	-	-

Тау-кен ісі және геодезия бойынша Диссертациялық кеңестің төрағасының орынбасары, техника ғылымдарының докторы, профессор

Тау-кен ісі және геодезия бойынша Диссертациялық кеңестің ғылыми хатшысы, техника ғылымдарының кандидаты

Юсупов Х.А.

Қырғызбаева Г.М.